

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Marek Dobrowolski (sprawozdawca)

SSN Paweł Wojciechowski

Protokolant Karolina Majewska

przy udziale obwinionego notariusza P. J., adwokata T. K. – obrońcy obwinionego oraz notariusza W. C. - Rzecznika Dyscyplinarnego Krajowej Rady Notarialnej w sprawie **notariusza P. J.**

obwinionego o popełnienie czynów dyscyplinarnych z art. 50 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie – dalej powoływana jako p.n. w związku z art. 44 § 1 i art. 45 p.n. i w związku z § 43, § 34 ust.3 Kodeksu Etyki Zawodowej Notariusza po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, na rozprawie w dniu 30 września 2025 r.

kasacji wniesionej przez obrońcę obwinionego

od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego przy Krajowej Radzie Notarialnej w Warszawie z dnia 11 marca 2024 r., sygn. akt [...], zmieniającego orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Notarialnej [...] z dnia 16 stycznia 2024 r. sygn. akt [...].

uchyła zaskarżone orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego przy Krajowej Radzie Notarialnej w Warszawie z dnia 11 marca 2024 r., sygn. akt [...] i przekazuje sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Marek Dobrowolski

Wiesław Kozielowicz

Paweł Wojciechowski

UZASADNIENIE

Sąd Dyscyplinarny Izby Notarialnej [...] orzeczeniem z dnia 16 stycznia 2024 r., sygn. [...] uznał obwinionego notariusza P. J. za winnego tego, że:

1. jako notariusz naruszył art. 44 § 1 i art. 45 ustawy - Prawo o notariacie, będąc zobowiązanym do poddania się czynnościom nadzorczym, to jest zarządzonej lustracji i przestrzegania postanowień zawartych w uchwałach organów samorządu, to jest w uchwale nr 360/IV/2022 Rady Izby Notarialnej [...] z dnia 20 kwietnia 2022 roku, zmienionej uchwałą nr 374/V/2022 Rady Izby Notarialnej [...] z dnia 18 maja 2022 roku w sprawie przeprowadzenia lustracji problemowej notariuszy P. J. i A. W. w zakresie czynności wyjazdowych dokonywanych przez notariuszy w okresie od 7 marca 2018 roku do dnia przeprowadzenia lustracji, dopuścił się dwukrotnie przewinienia zawodowego poprzez uniemożliwienie w dniu 2 stycznia 2023 roku oraz w dniu 27 czerwca 2023 roku wyznaczonym notariuszom: A. P. oraz P. M. przeprowadzenie w siedzibie kancelarii notarialnej prowadzonej w formie spółki partnerskiej notariuszy P. J. i A. W. lustracji, to jest o popełnienie deliktu dyscyplinarnego z art. 50 ustawy z dnia 14 lutego 1991 roku Prawo o notariacie w związku z art. 44 § 1 i art. 45 ustawy Prawo o notariacie i w związku z § 43, § 34 ust.3 Kodeksu Etyki Zawodowej Notariusza (załącznik do uchwały Nr VII/21/2011 Krajowej Rady Notarialnej z dnia 5 marca 2011 r.) i za to na mocy art. 51 par. I pkt 3 ustawy z dnia 14 lutego 1991 roku Prawo o notariacie wymierzył obwinionemu karę pieniężną w wysokości 10.000,00 zł (dziesięć tysięcy złotych):

2. jako notariusz naruszył art. 44 § 1 i art. 45 ustawy - Prawo o notariacie, będąc zobowiązanym do poddania się czynnościom nadzorczym, to jest zarządzonej wizytacji i przestrzegania postanowień zawartych w uchwałach organów samorządu, to jest w uchwale nr 525/XI/2022 Rady Izby Notarialnej [...] z dnia 9 listopada 2022 roku w sprawie zatwierdzenia planu wizytacji na I półrocze 2023 uniemożliwił wyznaczonemu na podstawie

uchwały nr 588/XI/2022 Rady Izby Notarialnej [...] z dnia 30 listopada 2022 roku wizytatorowi M. P. w dniu 27 czerwca 2023 roku przeprowadzenie w siedzibie kancelarii notarialnej prowadzonej w formie spółki partnerskiej notariuszy P. J. i A. W. przeprowadzenie wizytacji, to jest o popełnienie deliktu dyscyplinarnego z art. 50 ustawy z dnia 14 lutego 1991 roku Prawo o notariacie w związku z art. 44 § 1 i art. 45 ustawy - Prawo o notariacie i w związku z § 43, § 34 ust. 3 Kodeksu Etyki Zawodowej Notariusza (załącznik do uchwały Nr VII/21/2011 Krajowej Rady Notarialnej z dnia 5 marca 2011 r.) i za to na mocy art. 51 par. 1 pkt 3 ustawy z dnia 14 lutego 1991 roku Prawo o notariacie wymierzył obwinionemu karę pieniężną w wysokości 10.000,00 zł (dziesięć tysięcy złotych): oraz obciążył obwinionego notariusza kosztami postępowania i zasądził od niego na rzecz Izby Notarialnej [...] kwotę 20,00 zł (dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania dyscyplinarnego. Odwołania od powyższego orzeczenia złożyli Rzecznik Dyscyplinarny Sądu Dyscyplinarnego Izby Notarialnej [...] oraz obrońca Obwinionego.

Rzecznik Dyscyplinarny zaskarżył orzeczenie na niekorzyść obwinionego i zarzucił mu rażąco nie współmierność orzeczonych wobec obwinionego notariusza P. J. kar pieniężnych w stosunku do stopnia społecznej szkodliwości deliktów dyscyplinarnych popełnionych przez obwinionego, motywacji oraz sposobu zachowania obwinionego, w szczególności działania celem ukrycia nieprawidłowości w zakresie tzw. czynności wyjazdowych i uniknięcia w tym zakresie ewentualnej odpowiedzialności dyscyplinarnej, rodzaju i stopnia naruszenia ciążących na obwinionym obowiązków oraz rodzaju i rozmiaru skutków prawnych, które wynikają z czynów obwinionego, które to okoliczności prowadzą do wniosku, że za oba zarzucane obwinionemu delikty powinna być wymierzona obwinionemu kara pozbawienia prawa prowadzenia kancelarii.

Na podstawie tak skonstruowanych zarzutów Rzecznik Dyscyplinarny wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez wymierzenie obwinionemu notariuszowi P. J.:

- za czyn z pkt 1 orzeczenia - kary pozbawienia prawa prowadzenia kancelarii.

- za czyn z pkt 2 orzeczenia - kary pieniężnej w wysokości 30.000,00 zł (trzydzieści tysięcy złotych).

Obrońca obwinionego zaskarżył orzeczenie Sadu Dyscyplinarnego Izby Notarialnej [...] z dnia 16.01.2024 r. sygn. akt [...] w całości na korzyść obwinionego. Skarżonemu orzeczeniu zarzucił:

I. obrazę prawa materialnego, a to:

1) art. 44 § 1 ustawy Prawo o notariacie poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, gdy wprost adresatem normy jest rada izby notarialnej, a ewentualny obowiązek poddania się nadzorowi wywiedziony z tego przepisu nie może być naruszony przez notariusza w sytuacji odstąpienia od czynności przez nadzorujących;

2) art. 45 ustawy Prawo o notariacie poprzez niewłaściwe zastosowanie do sytuacji, w której osoby powołane do wglądu w czynności notarialne same odstąpiły od wykonania czynności kontrolnych;

II. obrazę prawa procesowego a to:

1) art. 41 k.p.k. w zw. z art. 69 ustawy Prawo o notariacie poprzez niezasadne oddalenie wniosku o wyłączenie sędziego X. Y. i rozpoznanie sprawy z udziałem sędziego podlegającego wyłączeniu;

2) art. 7 k.p.k. w zw. z art. 174 k.p.k. w zw. z art. 69 ustawy Prawo o notariacie poprzez oparcie ustaleń faktycznych na treści protokołów lustratorów, które nie miały waloru protokołów, a co najwyżej notatek lustratorów, a także poprzez zastąpienie lub uzupełnienie bezpośredniego dowodu z przesłuchania świadków w osobach lustratorów w zakresie, w jakim świadkowie ci nie zeznali o przebiegu wypadków, co w konsekwencji przełożyło się na poczynienie ustaleń faktycznych w oparciu o dowód objęty wyraźnym zakazem dowodowym;

3) art. 7 k.p.k. w zw. z art. 69 ustawy Prawo o notariacie poprzez niewłaściwą ocenę wyjaśnień obwinionego, zeznań lustratorów oraz sporządzonej przez nich notatki („protokołu”) z dnia 02.01.2023 r. wyrażającą się w niezasadnym ustaleniu, że do dokonania czynności lustracyjnych nic doszło, bo obwiniony nie okazał oryginałów aktów notarialnych i nie było możliwości przeprowadzenia lustracji, podczas gdy lustratorzy po przedstawieniu stanu faktycznego przez obwinionego nie

wyrazili żądania przeprowadzenia czynności lustracyjnych, sami odstąpili od ich przeprowadzenia i opuścili kancelarię:

4) art. 7 k.p.k. w zw. z art. 69 ustawy Prawo o notariacie poprzez niewłaściwą ocenę zeznań świadków P. M., A. P. uznając je za spójne i logiczne, podczas gdy zeznania te w istotnych zakresach nic były zbieżne, świadkowie często nie pamiętali przebiegu zdarzeń, a nadto były sprzeczne z jednoznacznymi wyjaśnieniami obwinionego oraz świadka A. W.;

5) art. 7 k.p.k. w zw. z art. 69 ustawy Prawo o notariacie poprzez niewłaściwą ocenę wyjaśnień obwinionego, zeznań świadków P. M., A. P. i A. W. oraz dowodów z notatek lustratorów („protokół”) wyrażającą się w niezasadnym stwierdzeniu, że obwiniony uniemożliwił przeprowadzenie lustracji w dniu 02. 01.2023 r.

6) art. 7 k.p.k. w zw. z art. 69 ustawy Prawo o notariacie poprzez niewłaściwą ocenę wyjaśnień obwinionego, zeznań świadków P. M., A. P. i A. W. oraz dowodów z notatek lustratorów („protokół”) i wiadomości e-mail z dnia 27.06.2023 r. do RIN wyrażającą się w niezasadnym ustaleniu, że obwiniony uniemożliwił przeprowadzenie lustracji i wizytacji w dniu 27. 06. 2023 r., podczas gdy po przedstawieniu stanu faktycznego lustratorzy i wizytator nie przystąpili do czynności, sami od nich odstąpili i opuścili kancelarię;

7) art. 7 k.p.k. w zw. z art. 69 ustawy Prawo o notariacie poprzez niewłaściwą ocenę wyjaśnień obwinionego i dokumentów przez niego złożonych do akt sprawy w zakresie w jakim sąd poczynił na ich podstawie ustalenie, że:

- wizytacja notariuszy D. i T. została przeprowadzona i zakończona prawidłowo.
- lustratorzy poprosili o okazanie lub udostępnienie aktów notarialnych do wglądu.
- niewłaściwe jest przygotowanie aktów notarialnych do kontroli poprzez udostępnienie ich w archiwum w sytuacji, gdy kontrolą objętych jest kilkanaście tysięcy aktów notarialnych, których oprawione tomy zajmują ponad 10 m bieżących oprawionych tomów.
- obwiniony działał w pełnej świadomości nieprzysługiwania mu środków odwoławczych, podczas gdy działał w oparciu o naukową opinie prawną, a złożona przez niego skarga konstytucyjna w tym zakresie została przyjęta do rozpoznania.
- obwiniony odmówił okazania aktów notarialnych.

- wizytator w dniu 27.06.2023 r. będąc w kancelarii poprosił o okazanie aktów notarialnych.
- lustratorzy i wizytator nie odstąpili sami od swoich czynności.
- dokumenty „protokołów” sporządzonych przez lustratorów nie budzą wątpliwości co do ich rzetelności i prawdziwości, podczas gdy doznały jednoznacznego zaprzeczenia w zeznaniach świadka A. W. i wyjaśnieniach obwinionego.
- obwiniony wskazał warunki pod jakimi podda się wizytacji, podczas gdy w istocie stanowiło to przedstawienie poprawnego pod kątem prawnym działania względem obwinionego.
- podnoszone przez obwinionego wątpliwości nie stanowiły wątpliwości co do prawa, a jedynie miały doprowadzić do zablokowania dalszych czynności kontrolnych.
- obwiniony działał z bezpośrednim zamiarem uniemożliwienia przeprowadzenia wizytacji i lustracji
- wina obwinionego polega na kwestionowaniu decyzji i uchwał RIN [...] poprzez składanie skarg do WSA, NSA i KRN,
- obwiniony składał odwołania w pełnej świadomości nieprzysługiwania od uchwał RIN odwołania do sądu administracyjnego,
- działania obwinionego były perfidne,
- obwiniony nie zamierza w przyszłości przestrzegać nałożonych na niego obowiązków, naruszenie prawa przez obwinionego ma charakter oczywisty i rażący a stopień zawinienia jest wysoki;

8) art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 69 ustawy Prawo o notariacie poprzez niezasadne oddalenie wniosków dowodowych o przesłuchanie świadków J. D., S., J. W., M., S., D. D., B. H. - podczas gdy dowody mają znaczenie dla rozstrzygnięcia w sprawie i wykazywały okoliczności nie udowodnione zgodnie z twierdzeniami obrony, a także na okoliczności będące podstawą wyłączenia sędziego X. Y.;

III. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na niezasadnym przyjęciu, że:

1) w dniu 02. 01. 2023 r. obwiniony został poproszony o okazanie aktów notarialnych, podczas gdy prośba taka nie została wobec niego lub w jego obecności wyartykułowana;

2) nie było możliwości przeprowadzenia lustracji w dniu 02.01.2023 r. podczas gdy kancelaria była na tę okoliczność przygotowana poprzez brak umówienia klientów, zobowiązanie pracowników do stawiennictwa w pracy, oprawienie aktów notarialnych, a to lustratorzy sami odstąpili od dokonania czynności lustracyjnych;

3) w dniu 27.06.2023 r. uniemożliwił lustratorom i wizytatorowi przeprowadzenie czynności, podczas gdy sami odstąpili oni od dokonania czynności, choć kancelaria była na tę okoliczność przygotowana poprzez brak umówienia klientów, zobowiązanie pracowników do stawiennictwa w pracy i oprawienie aktów notarialnych;

W związku z powyższym obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie obwinionego od zarzucanych mu czynów; względnie o uchylenie orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny przy Krajowej Radzie Notarialnej w Warszawie orzeczeniem z dnia 11 marca 2024 r., sygn. [...] zmienił zaskarżone orzeczenie, w ten sposób, że:

1. w pkt 1). podwyższył wymierzoną obwinionemu P. J. karę w zakresie orzeczonej kary pieniężnej do kwoty 35.000 zł,
2. w pkt 2). podwyższył wymierzoną obwinionemu P. J. karę do kwoty 35.000 zł.

W pozostałym zakresie utrzymał zaskarżone orzeczenie w mocy i zasądził od obwinionego notariusza P. J. na rzecz Krajowej Rady Notarialnej koszty procesu za postępowanie odwoławcze w kwocie 650,59 zł.

Kasację od powyższego orzeczenia wniósł obrońca obwinionego, który zaskarżył je w całości, zarzucając:

I. rażące naruszenie prawa procesowego a to:

1) 439 par 1 pkt 2 k.p.k. w zw. art. 439 par 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 69 PrNotU - poprzez przeprowadzenie rozprawy przez sąd nienależycie obsadzony, co wyraża się w dokooptowaniu do składu sądu w dniu rozprawy sędziego w miejsce sędziego nieobecnego co skutkowało dokooptowaniem sędziego niezdolnego w danym dniu do rozpoznania sprawy wskutek niemożności rzeczywistego przygotowania się sędziego do rozpoznania sprawy, przez co naruszone zostało prawo obwinionego do uczciwego procesu;

2) art. 117 par 1 k.p.k. w zw. z art. 450 par 3 k.p.k. w zw. z art. 69 PrNotU oraz art. 42 ust. 2 Konstytucji RP w zw. z art. 45 ust 1 Konstytucji RP i art. 6 ust. 1 i 3 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności poprzez przeprowadzenie rozprawy odwoławczej bez prawidłowego zawiadomienia obwinionego i jego obrońcy;

- które miało wpływ na wynik sprawy skutkując bezwzględną przyczyną odwoławczą;

II. mające istotny wpływ na treść orzeczenia rażące naruszenie prawa procesowego a to:

1) art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. w zw. art. 7 kpk w zw. z art. 69 PrNotU - poprzez nieprawidłowe dokonanie kontroli instancyjnej zarzutów w zakresie oceny materiału dowodowego i brak konkretnego odniesienia do zarzutów odwołania;

2) art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. w zw. art. 174 kpk w zw. z art. 69 PrNotU - poprzez niewłaściwe rozważenie zarzutu zakazu dowodowego w sytuacji, gdy w oczywisty sposób dowody z dokumentów wytworzone przez notariuszy lustratorów nie mogły mieć waloru protokołu i nie mogły stanowić dowodu;

3) art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. w zw. art. 41 kpk w zw. z art. 69 PrNotU - poprzez nieprawidłowe rozważenie przez sąd odwoławczy zarzutów wniosku o wyłączenie sędziego X. Y. polegające na braku rzeczywistego odniesienia się do przyczyn wyłączenia i poprzestanie na treści oświadczenia samego sędziego.

4) art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 438 pk 4 kpc i art. 63e PrNotU - poprzez nieprawidłowe rozważenie przez sąd odwoławczy zarzutów odwołania rzecznika dyscyplinarnego, polegające na odniesieniu się do motywacji obwinionego polegającej rzekomo na chęci ukrycia nieprawidłowości w zakresie tzw. czynności wyjazdowych, która to motywacja nie ma żadnego odniesienia w stanie faktycznym sprawy i pozbawiona jest w zupełności podstawy dowodowej, co w konsekwencji przełożyło się na wymierzenie kary rażąco surowej.

Na podstawie tak skonstruowanych zarzutów obrońca obwinionego wniósł o uchylenie skarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu przy Krajowej Radzie Notarialnej w Warszawie, względnie Sądowi Dyscyplinarnemu Izby Notarialnej [...] i zasądzenie na rzecz

obwinionego kosztów postępowania, w tym kosztów obrony według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wywiedziona przez obrońcę obwinionego kasacja okazała się zasadna, niemniej jednak nie wszystkie podniesione w niej zarzuty okazały się słuszne.

W pierwszej kolejności należy podnieść, że w niniejszej sprawie nie wystąpiła bezwzględna podstawa odwoławcza (wymieniona w pkt 1 kasacji) albowiem normatywna regulacja bezwzględnych przyczyn odwoławczych jako unormowanie o charakterze wyjątkowym podlega interpretacji ścisłej (*exceptiones non sunt extendendae*). Nie można zatem podstaw odwoławczych określonych w art. 439 § 1 k.p.k. interpretować w sposób rozszerzający. Po wtóre, w jednolitej judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że o nienależytej obsadzie sądu można mówić, gdy obsada sądu, tj. skład sądu orzekającego w sprawie, w ogóle nie jest znana ustawie albo jest wprawdzie ustawie znana, ale nie jest przewidziana dla danej kategorii spraw w sądzie danego szczebla czy w danym postępowaniu (tak m. in. uchwała Sądu Najwyższego z 20 listopada 1997 r., sygn. I KZP 30/97, wyrok Sądu Najwyższego z 5 sierpnia 2009 r., sygn. II KK 136/09, postanowienie Sądu Najwyższego z 17 lipca 2019 r., sygn. V KK 296/19, postanowienie Sądu Najwyższego z 29 kwietnia 2021 r., sygn. III KK 115/21).

Oceniając z tej właśnie perspektywy skład Wyższego Sądu Dyscyplinarnego przy Krajowej Izbie Notarialnej w Warszawie należy stwierdzić, że komplet orzekający był zgodny z ustawą – art. 54 § 1 ustawy Prawo o notariacie, tj. „znany ustawie, przewidziany dla danej kategorii spraw w sądzie danego szczebla w danym postępowaniu w określonym układzie procesowym”. Wobec powyższego, ewentualne naruszenie przepisów dotyczących trybu i zasad przydzielania sędziów do konkretnych spraw i zmiany składu sądzącego mogą być przedmiotem oceny wyłącznie z punktu widzenia naruszeń stypizowanych w przepisie art. 438 pkt 2 k.p.k., tj. jako obraza przepisów postępowania. Implikacją takiego zapatrywania jest oczywiście to, że dla skuteczności tego typu zarzutów konieczne jest wskazane przez stronę uchybienia mogły mieć wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia. Nakłada to

na skarżącego obowiązek wykazania zaistnienia naruszenia przepisu prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego kasacją orzeczenia.

Na marginesie niniejszych rozważań wypada odnieść się zwięźle do sygnalizowanej w piśmie obrońcy kwestii naruszenia zasady niezmienności składu sądu orzekającego. Zapatrywanie to, zasadza się, jak się zdaje, na pewnym nieporozumieniu. O zasadzie niezmienności składu sądu w kontekście przepisu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (na który powołuje się zarzut sformułowany przez autora kasacji) występuje wyłącznie wówczas, gdy którykolwiek z członków sądu nie był obecny na całej rozprawie.

Jeśli chodzi o zarzut braku możliwości zapoznania się z aktami sprawy przez sędziego wyznaczonego do rozpoznania sprawy w dniu jej rozpoznania, „co czyniło jego udział w rozprawie odwoławczej wyłącznie fizycznym (formalnym), a nie merytorycznym (rzeczywistym)”, to wskazać należy, że sędzia ten miał możliwość zapoznania się z aktami sprawy, a teza przeciwna opiera się wyłącznie na swobodnych dywagacjach obrońcy, odwołujących się do objętości uzasadnienia sądu pierwszej instancji. W tym kontekście należy podkreślić, że takie ujęcie zagadnienia świadczy wyraźnie o tym, że obrońca usiłuje relatywizować instytucję bezwzględnych przyczyn odwoławczych. Ponadto nadmienić należy, że przygotowanie się sędziego do rozprawy w sprawie [...] nie musiał – wbrew sugestiom obrońcy – stwarzać nadmiernych trudności zważywszy, iż chodziło o rozprawę odwoławczą, której charakter, co do zasady, jest ograniczony do granic zaskarżenia i zarzutów podniesionych w środku odwoławczym (art. 433 i 439 k.p.k.).

Po wtóre, co znacznie istotniejsze obrońca zdaje się zapoznawać, że przepis art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. nie nawiązuje przecież w żaden sposób do terminu wyznaczenia sędziego do składu orzekającego, lecz *verba legis* do nieobecności sędziego na rozprawie, zaś próby mechanicznego przenoszenia zapatrywań dotyczących obrony obligatoryjnej (art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k.) na grunt bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w treści przepisu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. nie znajdują rzeczowego uzasadnienia i wynikają z pominięcia przez autora kasacji orzecznictwa dotyczącego przepisu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Przechodząc do zarzutu obrazu art. art. 117 § 1 k.p.k. w zw. z art. 450 § 3 k.p.k. w zw. z art. 69 Prawo o notariacie oraz art. 42 ust 2 Konstytucji RP w zw. z art. 45 ust 1 Konstytucji RP i art. 6 ust. 1 i 3 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności przypomnieć w tym miejscu należy, iż w postępowaniu dyscyplinarnym stawiennictwo obwinionego na rozprawie nie ma charakteru obowiązkowego. Przeciwnie, zasadą jest prowadzenie postępowania pod nieobecność obwinionego. Prawdą jest, iż zgodnie z treścią art. 117 § 2 k.p.k., czynności nie przeprowadza się, jeżeli osoba uprawniona nie stawiła się, a brak dowodu, że została o niej powiadomiona, a także między innymi wówczas, gdy osoba ta usprawiedliwiła należycie niestawiennictwo i wnosi o nieprzeprowadzanie czynności bez jej obecności, chyba, że ustawa stanowi inaczej.

Co prawda, zawiadomienie o terminie rozprawy odwoławczej zostało nadane za pośrednictwem firmy kurierskiej i faktycznie – na zwrotnych potwierdzeniach odbioru brak jest podpisów osób, które miały odebrać przesyłki. Nie stanowi to jednak wystarczającej podstawy do uchylenia orzeczenia, albowiem w aktach sprawy znajduje się potwierdzenie odbioru przesyłek zawierające datę doręczenia.

W tym kontekście należy wskazać, że D. Sp. z o.o. został wpisany do rejestru operatorów pocztowych (nr wpisu [...]), a zatem spełnia warunki ustawowe do świadczenia usług operatora pocztowego, po wtóre w przypadku doręczeń adresowanych kancelarii prawniczych, można przyjąć domniemanie, że przesyłkę odebrała osoba uprawniona do jej przyjęcia w imieniu adresata. Tego rodzaju domniemanie opiera się na racjonalnym założeniu, że w profesjonalnej jednostce organizacyjnej – jaką jest kancelaria – funkcjonują odpowiednie procedury wewnętrzne, zapewniające odbiór korespondencji przez osoby upoważnione (np. sekretariat, pracownik kancelarii, aplikant, asystent).

Brak podpisu na potwierdzeniu odbioru przesyłki doręczanej na adres kancelarii nie wyklucza skuteczności doręczenia, jeżeli inne okoliczności sprawy wskazują na to, że przesyłka została odebrana. W szczególności należy wziąć pod uwagę: datę doręczenia wskazaną przez operatora, status przesyłki w systemie śledzenia czy też brak zwrotu przesyłki. Kopie nadania przesyłek znajdujące się w aktach sprawy, jak również kopia dziennika śledzenia przesyłek potwierdzają, że przesyłki adresowane zarówno do obwinionego jak i jego obrońcy zostały skutecznie

doręczone — brak jest podstaw do przyjęcia, iż nie doszło do ich odbioru. Przesyłki te nie został zwrócone nadawcy, a system operatora wskazuje datę doręczenia. Okoliczność braku podpisu na potwierdzeniu odbioru nie może w tej sytuacji prowadzić do automatycznego wniosku o bezskuteczności doręczenia.

W świetle powyższego, nie można uznać, że doszło do naruszenia art. 117 § 1 k.p.k. w zw. z art. 450 § 3 k.p.k., czy też do naruszenia prawa do obrony wynikającego z art. 42 ust. 2 Konstytucji RP i art. 6 ust. 1 i 3 EKPCz. Przeprowadzenie rozprawy odwoławczej w tej sytuacji nie naruszało zasady rzetelnego procesu, a co za tym idzie — nie zachodzą podstawy do uchylenia zaskarżonego orzeczenia.

Na wstępie rozważań poprzedzających odniesienie się do zarzutów wskazanych w pkt II kasacji należy wskazać, że Sąd Najwyższy w swoim utrwalonym orzecznictwie prezentuje konsekwentne stanowisko, że kontrola kasacyjna nie może obejmować: ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, zasadności oceny dowodów i wysnutych z tej oceny wniosków czy oceny wiarygodności zeznań świadków dokonanej w ramach zasady swobodnej oceny dowodów. W orzecznictwie Sądu Najwyższego od wielu już lat dominuje także stanowisko, że orzekając w trybie kasacji nie jest władny dokonywać ponownej oceny dowodów i na podstawie własnej oceny kontrolować poprawności dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych. Zadaniem Sądu Najwyższego jest jedynie sprawdzenie czy dokonując ustaleń faktycznych orzekające w obu instancjach sądy nie dopuściły się rażącego naruszenia reguł postępowania, co mogłoby mieć wpływ na ustalenia faktyczne, a w konsekwencji na treść wyroku. Innymi słowy kontroli podlegają nie same ustalenia faktyczne, ale sposób ich dokonania (por. St. Zabłocki, Przegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego - Izba Karna, Palestra 1997, nr 1 – 2, str. 209).

Powodem uwzględnienia kasacji stał się właśnie szereg rażących naruszeń przepisów art. 433 § 2 k.p.k. bądź art. 457 § 3 k.p.k., jakich dopuścił się Wyższy Sąd Dyscyplinarny przy Krajowej Radzie Notarialnej w Warszawie przy rozpoznawaniu odwołania obrońcy, a polegających na nieodniesieniu się do niektórych zarzutów tego odwołania, bądź na powierzchownym odniesieniu się do tychże. W tym miejscu przypomnieć należy, że przepis art. 433 § 2 k.p.k. nakazuje sądowi odwoławczemu rozważenie wszystkich wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym

(zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 2008 r., II KK 332/07), natomiast z dyspozycji art. 457 § 3 k.p.k., odczytywanej w powiązaniu z art. 433 § 2 k.p.k., wynika w sposób nie budzący wątpliwości, że obowiązkiem sądu odwoławczego jest przedstawienie w pisemnych motywach wyroku powodów oddalenia (bądź uwzględnienia) zarzutów odwołania, przy czym prezentowane rozważania winny odnosić się do wszystkich zarzutów, zaś treść tych rozważań nie może ograniczać się jedynie do ogólnych stwierdzeń powielających treść norm prawnych. Również zaaprobowanie bądź krytyka stanowiska sądu I instancji nie może być zbiorem ogólników akceptujących bądź odrzucających ustalenia, oceny i rozumowanie tegoż sądu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2007 r., II KK 341/06).

Przechodząc do analizy tych zarzutów kasacyjnych, zacząć trzeba od stwierdzenia, że zarzuty odwoławcze, jasno wyartykułowane w pkt II 2-7 odwołania wskazują na konkretne uchybienie zasadom oceny dowodów z art. 7 k.p.k., które zostały przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny przy Krajowej Radzie Notarialnej w Warszawie czy to przemilczane w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia czy to zdawkowo omówił nie wskazując przy tym w pisemnych motywach orzeczenia powodów oddalenia zarzutów odwołania, czy też ograniczają się jedynie do ogólnych stwierdzeń powielając treść norm prawnych. Nieustosunkowanie się do tych zarzutów stanowiło niewątpliwie rażące naruszenie art. 433 § 2 k.p.k., które mogło mieć istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia. Przy czym takie odniesienie się w uzasadnieniu orzeczenia przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny przy Krajowej Radzie Notarialnej w Warszawie do stawianych zarzutów uniemożliwiło Sądowi Najwyższemu dokonania pełniejszej kontroli w tym zakresie.

Konkludując, stwierdzone przez Sąd Najwyższy rażące naruszenia art. 433 § 2 i art. 457 § 3 k.p.k., zmuszają do uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i przekazania sprawy Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu przy Krajowej Radzie Notarialnej w Warszawie do ponownego rozpoznania. Badając ponownie wniesione przez obrońcę obwinionego odwołanie, Wyższy Sąd Dyscyplinarny przy Krajowej Radzie Notarialnej w Warszawie zwróci szczególną uwagę na potrzebę rozważenia wszystkich podniesionych w nim zarzutów odwoławczych, jak również na konieczność przedstawienia w uzasadnieniu orzeczenia wnikliwej i rzetelnej

argumentacji, która doprowadziła do decyzji o uwzględnieniu bądź nieuwzględnieniu poszczególnych zarzutów.

Wobec powyższego orzeczono jak w części dyspozytywnej wyroku.

[M. T.]

[r.g.]

Marek Dobrowolski Wiesław Kozielowicz Paweł Wojciechowski